

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**77-ї НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОФЕСОРІВ,
ВИКЛАДАЧІВ, НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ,
АСПІРАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ**

16 травня – 22 травня 2025 р.

скверів та парків. Активна участь у таких муніципальних проектах дозволяє підприємству не лише виконувати свої основні функції, а й сприяти поліпшенню загального естетичного вигляду міста, що є важливим чинником для покращення якості життя мешканців.

Отже, операційна діяльність Полтавського комунального автотранспортного підприємства 1628 є важливим елементом імплементації стратегії сталого розвитку міста. Завдяки ефективному управлінню ресурсним потенціалом, проактивній участі в соціальних та екологічних програмах, а також налагодженій взаємодії з місцевою громадою, підприємство демонструє значний потенціал у сприянні комплексному поліпшенню якісних характеристик життєвого середовища міського населення.

Література:

1. Багацька К.В. Класифікація комунальних підприємств як основа вибору політики їх фінансування. *Економіка та держава*. 2021. №9. С. 74–79.
2. Bagatska K. *Financing of municipal enterprises: European experience. Foreign trade: economics, finance, law*. 2022. Vol. 122, №3. P. 110–118.
3. Громоздова Л., Громоздов В. Глобальні цілі сталого розвитку в регіональній політиці України. *Міжнародна економічна політика*. 2017. №2. С. 173–187.
4. *United Nations Development Programme. How to make projects sustainable after the end of the grant: a three-month-long training programme for Ukrainian municipalities 2023*. URL: <https://www.undp.org/ukraine/press-releases/how-make-projects-sustainable-after-end-grant-three-month-long-training-programme-ukrainian-municipalities-has-started>

УДК 369.013

*М.Б. Чижевська, к.е.н., доцент
Р. В. Коваленко, студент групи 401-Е
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРЕДИКАТИВНОГО МОДЕЛЮВАННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Сучасне бізнес-середовище характеризується підвищеною економічною нестабільністю, високою волатильністю фінансових ринків, динамічністю регуляторного середовища та зростаючим рівнем конкурентного тиску. В таких умовах забезпечення стабільної прибутковості набуває статусу стратегічного пріоритету для суб'єктів господарювання. Ефективне управління прибутковістю передбачає не лише аналіз минулих фінансових результатів, а й формування надійних прогнозів майбутніх доходів, що реалізується шляхом впровадження

предикативного моделювання. Прибутковість виступає ключовим критерієм фінансової ефективності підприємства, відображаючи його здатність створювати вартість і раціонально використовувати наявні ресурси. У межах економічної теорії прибуток визнається фундаментальним чинником стимулювання підприємницької активності та забезпечення фінансової стабільності. Представники класичної школи, зокрема А. Сміт і Д. Рікардо, інтерпретували прибуток як винагороду за прийняття ризику, тоді як сучасні концепції розглядають його як інтегральний показник ефективності управлінських рішень.

Предикативне моделювання – це процес побудови математичних, економетричних або статистичних моделей, які дозволяють прогнозувати майбутні значення показників на основі аналізу історичних і фактичних даних. У контексті прибутковості підприємства таке моделювання дає змогу виявляти потенційні зміни прибутку або коефіцієнтів рентабельності під впливом певних факторів, визначати ризики та обґрунтовувати управлінські рішення.

Основою предикативного моделювання прибутковості є ідентифікація найбільш значущих факторів впливу [1], які можуть бути внутрішніми (обсяги виробництва, витрати, ціни, інвестиції) або зовнішніми (ринкові умови, інфляція, валютні коливання). Для аналізу взаємозв'язків між цими змінними та прибутком використовуються методи регресійного аналізу, моделі часових рядів, експоненційного згладжування, а також імітаційне моделювання для складніших ситуацій. Окрім регресійних технік, моделі сезонності й тренду (ARIMA, ETS, модель Хольта-Вінтерса) дозволяють враховувати циклічні зміни у фінансових показниках, що особливо важливо для підприємств із вираженою сезонністю продажів або витрат.

У сучасних дослідженнях елементи машинного навчання дедалі частіше застосовуються для розробки більш гнучких моделей прогнозування. Такі алгоритми, як дерева рішень, випадкові ліси та нейронні мережі, здатні виявляти нелінійні залежності між змінними та прогнозувати прибутковість на основі великих масивів даних (Big Data).

Основні переваги предикативного моделювання в управлінні прибутковістю включають:

- Розробку бізнес-сценаріїв з урахуванням змін ринкового середовища;
- Оптимізацію управлінських рішень на основі прогнозних даних;
- Раннє виявлення фінансових ризиків;
- Оцінювання впливу управлінських дій на майбутні результати.

Серед ключових вимог до ефективного застосування моделей варто виділити верифікацію (перевірку точності) на основі реальних даних, а також періодичне оновлення моделей відповідно до змін у бізнес-середовищі. Предикативне моделювання не є заміною класичного фінансового аналізу, а є його логічним продовженням у сфері стратегічного планування та управління ризиками [2].

Отже, теоретичні основи предикативного моделювання прибутковості підприємства являють собою цілісну систему аналітичних інструментів, що забезпечують можливість довгострокового аналізу та прогнозування фінансових показників. Такі моделі слугують підґрунтям для формування дієвої системи управління прибутком, підвищення здатності підприємства до адаптації в умовах змін і сприяють його сталому розвитку в майбутньому.

Теоретичні засади предикативного моделювання прибутковості підприємства охоплюють широкий спектр наукових підходів — від осмислення економічної сутності прибутку до розробки та впровадження сучасних методів його прогнозування. Комплексний аналіз прибутковості передбачає урахування як внутрішнього потенціалу суб'єкта господарювання, так і впливу зовнішнього економічного середовища. Застосування новітніх інструментів моделювання трансформує теоретичні положення у практичні механізми підвищення ефективності функціонування підприємства в умовах жорсткої конкуренції та макроекономічної нестабільності.

Література:

1. Онопрієнко Ю. Ю. Моделювання прибутковості як цільової стратегії управління фінансами банку. *Економіка та держава*. 2020. № 11. С. 116–120.
2. *Прикладна економетрика: навч. посіб.: у двох частинах. Частина 1*. 2016, Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця. 235 с.